

Επιστολή προς τα αρμόδια Υπουργεία, την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΣΠΑ (2014-2020), και το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών

Αθήνα, 07/03/2023

Αξιότιμες/οι κυρίες και κύριοι Υπουργοί και Υφυπουργοί,

Αξιότιμες/οι κυρίες και κύριοι της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Υπηρεσιακού Προγράμματος “Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020” και του Ιδρύματος Κρατικών υποτροφιών,

Με την κατωτέρω επιστολή, **οι υπ. διδάκτορες-υπότροφοι του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ)** του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», 2014-2020, στο πλαίσιο της Πράξης «**Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας Υποδράση 2: Πρόγραμμα χορήγησης υποτροφιών ΙΚΥ σε υποψήφιους διδάκτορες των ΑΕΙ της Ελλάδας**», λαμβάνοντας υπόψη ότι σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης του τελικού παραδοτέου, οι ωφελούμενοι υπότροφοι υποχρεούνται σε επιστροφή του συνόλου του ποσού της υποτροφίας στο ΙΚΥ, **αιτούνται:**

- 1. Την παράταση της προθεσμίας υποβολής των τελικών παραδοτέων, έως και τις 30 Νοεμβρίου 2024.**
- 2. Την κατάργηση του όρου περί επιστροφής των τροφείων σε περίπτωση μη επιτυχούς υποστήριξης των διδακτορικών διατριβών, από όλες τις συμβάσεις που εμπíπτουν στο σχετικό ΕΣΠΑ και όλες τις μελλοντικές προκηρύξεις και συμβάσεις διδακτορικών υποτροφιών.**
- 3. Σε διαφορετική περίπτωση, τον επαναπροσδιορισμό τού τι θεωρείται από το ΙΚΥ τελικό παραδοτέο δηλαδή «της βεβαίωσης επιτυχούς υποστήριξης της Διδακτορικής Διατριβής ενώπιον της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής ή ο τίτλος αναγόρευσης σε διδάκτορα που θα συνοδεύεται από αντίγραφο της Διδακτορικής Διατριβής» ώστε αυτό να θεωρείται η τελική αναφορά προόδου ή η βεβαίωση της τριμελούς επιτροπής πως η συγγραφή της διδακτορικής διατριβής έχει ολοκληρωθεί και το κείμενο έχει υποβληθεί στην επιτροπή για διορθώσεις, όπως ορίζεται και σε περιπτώσεις άλλων φορέων που παρέχουν υποτροφίες (πχ. ΕΛΙΔΕΚ).**

Οι λόγοι που καθιστούν αναγκαία τη χορήγηση παράτασης σχετίζονται με:

A) Τις συνέπειες της πανδημίας του κορονοϊού στην ερευνητική διαδικασία και ειδικότερα την δυσκολία ή και πλήρη αδυναμία πρόσβασης σε βιβλιοθήκες, ερευνητικά ιδρύματα, εργαστήρια, μουσεία, αρχεία, την αναστολή τελετών, συνεδρίων, ημερίδων και παρόμοιων διαδικασιών που θεωρούνται προϋπόθεση για τη ολοκλήρωση των διατριβών από ορισμένα τμήματα και τέλος τα εμπόδια στη συγκέντρωση υλικού από διαδικασίες που απαιτούν την αλληλεπίδραση με το κοινό, όπως συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια κ.α.

B) Διοικητικούς λόγους τους οποίους το ΙΚΥ προσμετρά στη χρονική διάρκεια της υποτροφίας (16 μηνών) και για τους οποίους καθιστά υπεύθυνους τους υποτρόφους ενώ κατά κανένα τρόπο δεν αποτελούν υπευθυνότητα αυτών. Παρά την όποια, εξαιρετική επιμέλεια των υποτρόφων, η εξέταση μιας διατριβής απαιτεί μια διοικητική διαδικασία, η οποία εμπλέκει τη Γραμματεία του εκάστοτε Τμήματος, τη Γενική Συνέλευσή του, τη συγκρότηση ειδικής, επταμελούς εξεταστικής επιτροπής για τη μελέτη και στη συνέχεια την εξέτασή της διατριβής, παρουσία του υπ. διδάκτορα, σε δημόσια δοκιμασία. Παρά του ότι η ανωτέρω διαδικασία είναι ίδια για κάθε Τμήμα, ο χρόνος που απαιτείται για τη διαδικασία αυτή διαφέρει από Τμήμα σε Τμήμα, ορίζεται από σχετικό ΦΕΚ και μπορεί να κυμανθεί από 2 έως ακόμη και 6 μήνες, πάντοτε βάσει του κανονισμού του εκάστοτε Τμήματος. Επιπλέον, εμπλέκει πολλά άτομα, εξαρτάται από τον φόρτο εργασίας αυτών και συμπεριλαμβάνει νόμιμες περιόδους αργίας για τον ακαδημαϊκό κόσμο, όπως για παράδειγμα το σύνολο του Αυγούστου, που αποτελεί περίοδο άδειας για το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό των ΑΕΙ και προηγείται του Σεπτεμβρίου που συνιστά την καταληκτική περίοδο για την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας. Είναι φανερό ότι όλες αυτές οι ενέργειες είναι πέρα από την ευχέρεια, τον έλεγχο και την ευθύνη των υπ. διδασκόντων και εξαρτώνται από πολλούς, αντικειμενικούς παράγοντες που με τη στάση του το ΙΚΥ αγνοεί. Αντιθέτως, σε περίπτωση μη έγκαιρης πραγματοποίησής τους ζητά από τους υπ. διδάκτορες την επιστροφή του συνόλου των τροφείων, ύψους 16.000 ευρώ.

Γ) Οικονομικά Ζητήματα: Η ξαφνική έναρξη της υποτροφίας στις 30 Μαΐου 2022 ανάγκασε πολλούς επιτυχόντες υποτρόφους να σπεύσουν στην άμεση τροποποίηση του εργασιακού τους καθεστώτος, προκειμένου να πληρούν τις προϋποθέσεις χορήγησης της υποτροφίας. Στη συνέχεια, η καταβολή των πρώτων τροφείων με καθυστέρηση ενός μήνα (Οκτώβριο του 2022 αντί του Σεπτεμβρίου), δημιούργησε

μια «νεκρή» ερευνητικά περίοδο τεσσάρων μηνών, κατά την οποία πολλοί επιτυχόντες δεν είχαν την οικονομική άνεση να πραγματοποιήσουν την έρευνα που προϋποθέτει η διατριβή τους.

Δ) Ζητήματα που αφορούν το γενικότερο πλαίσιο σύναψης της σύμβασης και ειδικότερα τις διατάξεις περί επιστροφής των τροφείων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η προκήρυξη προϋπέθετε τα ετήσια εισοδήματα των αιτούντων, υπ. διδασκόντων να μην υπερβαίνουν τα 14.000 ευρώ αλλά επιβάλλει ως όρο την επιστροφή του συνόλου της υποτροφίας, ύψους 16.000 ευρώ, το οποίο καθιστά σαφή την οικονομική εξόντωση των υποτρόφων σε περίπτωση μη υποβολής των παραδοτέων.

Σε μια συγκυρία κατά την οποία το επιστημονικό προσωπικό της χώρας μεταναστεύει στο εξωτερικό, προκειμένου να βρει εργασία αντίστοιχη των σπουδών του και των οικονομικών απολαβών που αυτές συνεπάγονται, οι υπ. διδάκτορες που παρέμειναν στη χώρα και μοχθούν για να συνεχίσουν την έρευνά τους σε μια ήδη δύσκολη κατάσταση (αναφέρεται ενδεικτικά ότι τα διδακτορικά στην Ελλάδα δεν χρηματοδοτούνται) που έγινε ακόμη πιο δυσχερής λόγω της Πανδημίας, είδαν τη χορήγηση της εν λόγω υποτροφίας σαν μια «ανάσα», ένα κίνητρο για τη συνέχιση και ολοκλήρωση της έρευνας τους, που, όπως είναι φυσικό, αποτελεί μόνο κέρδος για τη χώρα. Τώρα, εξαιτίας των εξοντωτικών όρων που έθεσε το ΙΚΥ, οι υποψήφιοι αυτοί διδάκτορες κινδυνεύουν όχι μόνο να μην ολοκληρώσουν την έρευνά τους, αλλά και με το φάσμα της πλήρους οικονομικής καταστροφής.

Τα παραπάνω αιτήματα και την επιστολή προς τους αρμόδιους φορείς, στηρίζουν και υπογράφουν 117 υπότροφοι του προγράμματος και 153 αλληλέγγυοι καθηγητές ΑΕΙ, ερευνητές, μεταδιδάκτορες, διδάκτορες, υποψήφιοι διδάκτορες, μεταπτυχιακοί φοιτητές και σωματεία.